

דף להרחבה – תיקון פרטי ובללי

1. ונדוע כי ששים רבוא אותיות שבתורה כנגד ששים רבוא נפשות ישראל...

(רבי חיים ויטאל, עץ הדעת טוב, פרשת יתרו)

2. אבל הילד הלך ולא חזר הרבה זמן...

והעיץ היה עצוב,

ואז יום אחד הילד חזר והעיץ רעד מרוב שמחה ואמר: "בוא, ילד, תטפס על הגזע שלי ותתנדנד על הענפים שלי ותהיה מאושר".

"אני יותר מידי עסוק בשביל לטפס על העצים", אמר הילד. "אני רוצה בית שיהיה לי חם", הוא אמר. "אתה יכול לתת לי בית?"

"אין לי בית", אמר העיץ, "היער הוא ביתי. אבל אתה יכול לקצץ את הענפים שלי ולבנות בית, ואז תהיה מאושר".

הילד קיצץ לעיץ את ענפיו ולקח אותם איתו לבנות את ביתו.

והעיץ היה מאושר.

(מתוך "העיץ הנדיב", של סילברסטיין)

מקומו של התיקון הפרטי

3. "אם אין אני לי מי לי", כי כל אדם נברא לתקן דבר מיוחד שאין אחר יכול לתקן, וכן בכל זמן וזמן מיוחד תיקון אחר. עם כל זה "כשאני לעצמי מזה אני" שצריך כל אחד לבטל חלק פרטי שלו אל הכלל.

(שפת אמת, קורח תרמ"ז)

4. על המאמר של הלל אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מזה אני? אמר רבי מיכל: "אם אין אני לי, אם אין אני עמל לי לבדי אלא משתתף תמיד עם הציבור, 'מי לי, אז נחשב גם מה שעושה 'מי', כלומר מישהו מן הציבור, לי, כאילו אני עשיתי. אבל כשאני 'לעצמי', אם אין אני משתתף עם אחרים להיות עמהם לאגודה אחת, 'מה אני, הרי כל המעשים הטובים שאני עושה לבדי נחשבים לפני הבורא, מקור הטוב, כאין וכאפס."

(רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב)

5. האדם הפרטי אבר הוא מהכלל כולו, ובערך יותר מתרחב – מההוויה כולה. בתיקונו המוסרי של אדם יחיד, לא הוא לבדו מתעלה, כי אם המציאות כולה מתעלה עמו. להשוב פהות מזה אי אפשר. רק טמטום הלב הוא יוכל לגרום, שערך השבנו של עולם כזה לא יוחש מפני גודל בהירות האמת שבו, שהוא מטשטש את העינים ההלשות.

(הראי"ה קוק, קובץ ג, רכז)

המחיר של ההשקעה בכלל

6. קשה מאוד לסבול את החברה, את הפגישה של אנשים שרויים בכל מהותם בעולם אחר לגמרי, שהאישיות השקועה במהלכים רווחניים אציליים, בשאיפות מוסריות גבוהות, אין לה מנע שמה. ומכל מקום סבל זה דוקא הוא מצחצח את האדם ומעלהו. השפעתו הרוחנית של האדם הנעלה על הסביבה, שבאה דוקא עם הפגישה התדירית (תדירה), מטהרת את הסביבה, מעלה הן של קודש וחופש על כל מי שבא במגעו.
(הראי"ה קוק, אורות הקודש ג, עמ' רע)

זוית פוסטמודרנית

7. מרכזה של התפילה היהודית הוא אמירת 'אנחנו', והתנאי לה – האמון בזולת. איננו חייבים להסביר את העמידה הזו כציבור רק על בסיס התפיסה הקולקטיבית, שבה אין לפרט כל קיום אלא כחלק מן הכלל. הסברו של רוזנצוויג מאפשר לנו ליצור 'אנחנו' שיקבל, מחד גיסא, את שאיפת הפוסטמודרניזם לחופש ולמרחב פתוח, ומאידך גיסא לא יסתפק כמוהו בעמידה זה בצד זה. אמירת 'אנחנו' עשויה להיות תוצאה של שותפות עמוקה, שותפות שאיננה תוצאה של זהות אינטרסים, של אגו מורחב, של פטריוטיזם שחצני ומלא גאווה, אלא של מוקד התכוונות משותף (...). ושל הכרה ואמונה בכנותו של הזולת. ההכרה שמתוך החופש והנשמה שלו הוא שותף לי, לערכי, לאמונתי, ליהדותי ואפילו לחיפויי – הכרה זו יוצרת רגש עז של שותפות, אחדות וסולידריות. זו איננה רק הרגשה בעלמא, אלא אחדות ממשית של הנשמות. השירה המשותפת איננה צירוף סך כל הפרטים, אלא התמונות של הקולות. האתגר המיוחד שלה הוא היכולת ליצור הרמוניה בלי לבטל את ייחודם של הקולות הפרטיים. (...) זוהי הוויית התמונות אדירה. לכן אנו חשים משיכה כה חזקה לשירה בציבור, וזהו גם סוד ההיטהרות וההרגשה הטובה הבאות בעקבותיה לעתים קרובות. אם נכונים הדברים על שירה משותפת, על אחת כמה וכמה שנכונים הם לגבי התפילה בציבור. יש בתפילה גילוי של אותו 'אני משותף' השומר על החופש של כל הפרטים. אני תופס את זולתי מתוך אותה כנות בה אני תופס את עצמי, וכך, מתוך החופש הפנימי שאני מעניק לו, אני תופס אותו כשותפי, כאחד אתי, הווייתו היא עצמה הווייתי שלי. איננו זרים זה לזה אלא 'כלנו בני איש אחד נחנו' (בראשית מ"ב, יא).

(הרב שג"ר, לוחות ושברי לוחות עמ' 267-268)